

Handläggare
Martin Hafström
Telefon: 08-508 31 141**Till**
Kulturnämnden
2019-03-05

Uppsägning av hyresavtal för Annexet, Odengatan 59, samt flytt av verksamhet till Kungsholmens bibliotek

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar:

1. Kulturnämnden uppdrar åt Kulturförvaltningen att säga upp gällande hyresavtal med löptid till och med 2019-12-31 avseende av Fastighetskontoret förhyrd lokal på Odengatan 59.
2. Internationella bibliotekets verksamhet vid Odengatan 59 flyttas från och med 2020 till Kungsholmens bibliotek
3. Paragraferna justeras omedelbart.

Robert Olsson
KulturdirektörDaniel Forsman
Stadsbibliotekarie

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår i detta tjänsteutlåtande att den av Fastighetskontoret förhyrda lokalen Annexet vid Odengatan 59, invid Stadsbiblioteket, sägs upp och att de där belägna verksamheterna vid kommande årsskifte flyttas till Kungsholmens bibliotek (Internationella biblioteket) respektive Stadsbiblioteket/Asplundhuset (Tidnings – och Tidskriftsbiblioteket.) Detta mot bakgrund av över tid vikande besöks- och utlåningstal vid såväl Internationella biblioteket som Kungsholmen samt för Internationella biblioteket mycket höga lokalkostnader i förhållande till verksamhetens utfall. I ekonomiska termer innebär en flytt av Internationella biblioteket en kostnadsreduktion för förvaltningen på drygt 5,8 mkr kr per år. Evakueringskostnaderna har beräknats till 1,4 mkr för Annexet samt till 0,5 mkr för Kungsholmen, där delar av nuvarande inredning bedöms behöva evakueras för att möjliggöra omgestaltung till ny verksamhetsidé. Förvaltningen avser här att i samband med tertialrapporteringen ansöka om medel från Kommunstyrelsens ekonomiutskott för omstrukturering.

Vidare finns ett intresse för lokalen från andra av stadens verksamheter, vilket ur ett stadsövergripande perspektiv kan innebära ett för staden bättre lokalutnyttjande än nuvarande biblioteksverksamhet.

Underlag för beslut

Det huvudsakliga underlaget för de förslag som här presenteras utgörs av analys inom Stadsbiblioteket och Kulturförvaltningens administrativa stab av Stadsbibliotekets verksamhetsstatistik och lokalkostnader.

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Stadsbiblioteket i samarbete med Kulturförvaltningens administrativa stab.

Bakgrund och syfte

Annexet

Den av Fastighetskontoret förhyrda fastigheten Annexet med adress Odengatan 59, invid Stadsbiblioteket, togs i anspråk för biblioteksverksamhet hösten 1996. Hit flyttades då Stadsbibliotekets/Asplundhusets tidnings- och tidskriftsavdelning samt dåvarande Talboksbiblioteket med inläsningstjänst. Därutöver inrättades ett särskilt IT-bibliotek, i syfte att introducera den då nya tekniken för stockholmarna.

Våren 2000 flyttade dåvarande Internationella Lånecentralen till lokalen och blev under namnet Internationella Biblioteket (IB) en publik verksamhet. Det speciella IT-biblioteket avvecklades i samband med detta. IB:s verksamhet består av två delar. En publik del med stockholmarna som målgrupp och en statligt finansierad del med hela rikets kommuner som målgrupp. Uppdraget här är kompletterande mediaförsörjning på andra språk än svenska. Det kan nämnas att fram till 2017 var även Stockholms Läns landsting en av finansiärerna.

Besökstalen i Annexet är sedan många år vikande i en konstant nedåtgående kurva. Toppåret 2003 gjordes drygt 393 000 besök på adressen medan drygt 230 000 besök gjordes 2018, vilket motsvarar en procentuell minskning på ca 40 %. I dagsläget står adressen för 10 % av innerstadens biblioteksbesök, varav en stor del kan hänföras till Tidnings- och tidskriftsbiblioteket, vilket utnyttjar Annexet gatuplan för sin verksamhet, medan IB

disponerar de tre övre planen samt delar av magasinstrymmena under jord. Den totalt förhyrda ytan uppgår till 2 926 kvm varav 1284 kvm utgörs av publik yta och 1642 kvm utgörs av administrativa ytor inklusive källarmagasin.

Hyreskostnaden för fastigheten uppgår till 4 784 tkr/år vilket motsvarar 1 635 kr/kvm. Övriga lokalkostnader (städning, sophantering etc) uppgår årligen till 1 051 tkr, vilket ger en total årlig kostnad för fastigheten på drygt 5,8 mkr.

Lokalkostnaden per utfört lån inom nuvarande verksamhet beräknas till 116 kr och lokalkostnaden per besök till 24 kr. Det kan slutligen noteras att ytorna i hög grad fungerar som en ren lagerlokal. Av Internationella Bibliotekets totala mediebestånd på drygt 200 000 exemplar har ca 30 % ej varit utlånade under de senaste fem åren.

Kungsholmen

Kungsholmens bibliotek flyttade till nuvarande lokaler på S:t Eriksgatan 1976 och renoverades/byggdes om 2005-2006, då ytorna även utökades med ett tredje publikt plan. Biblioteket utvisar en anmärkningsvärd negativ besöksutveckling. Mellan åren 2007 – 2018 har antalet besök minskat med nära 200 000 eller drygt 40 % och tendensen är fortsatt vikande. I dagsläget sker 11 % av innerstadens biblioteksbesök här.

Den totalt förhyrda ytan utgörs av 1 354 kvm varav 1200 kvm utgörs av publik yta och 154 kvm av administrativ yta. Hyreskostnaden för lokalen uppgår till 3 532 mkr/år, vilket motsvarar 2 609 kr/kvm och övriga lokalkostnader (städning, sophantering etc) till 426 tkr/år, vilket ger en årlig totalkostnad för lokalen på drygt 3,9 mkr.

Lokalkostnaden per utfört lån inom nuvarande verksamhet beräknas till 25 kr och lokalkostnaden per besök till 15 kr.

Tidplan

Tidplanen är helt kopplad till att nuvarande hyreskontrakt med Fastighetskontoret sägs upp senast 31/3. Uppsägningstiden är 9 månader, vilket innebär att här föreslagna förändringar kan ske tidigast vid kommande årsskifte.

Ekonomiska förutsättningar

Evakueringskostnaderna har beräknats till 1,4 mkr för Annexet samt till 0,5 mkr för Kungsholmen, där delar av nuvarande

inredning bedöms behöva evakueras för att möjliggöra omgestaltning till ny verksamhetsidé.

Förvaltningen avser att i samband med tertialrapport 1 eller 2 ansöka om medel från Kommunstyrelsens ekonomiutskott för omstrukturering. Vidare bedöms flytten innebära ett behov av investeringsmedel för inredningsarkitekt, vissa möbelinköp etc. I de medel på 6 mkr förvaltningen tilldelats 2019 har preliminärt 1 mkr avsatts för detta.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms inte innebära andra konsekvenser på jämställdhetsområdet än vad som generellt gäller för biblioteksverksamhet – kvinnor lånar mer än män, medan män i högre grad besöker bibliotek i andra ärenden som att läsa tidskrifter eller använda publika datorer.

Barnchecklista

Annexet med Internationella biblioteket saknar en särskild barnavdelning. Den programverksamhet som idag finns för barn (sagostunder etc på olika språk) äger rum i personalens lunchrum. Mot den bakgrunden bedöms förslaget stärka Stadsbibliotekets barnverksamhet, genom att ytorna för barnverksamhet utökas på Kungsholmens bibliotek samt genom att mediebeståndet genom ett breddat språkutbud får ett utökat internationellt inslag.

Förvaltningens förslag

De över tid konstant sjunkande besöks- och utlåningstalen vid Internationella biblioteket och Kungsholmen har inneburit att förvaltningen under en längre tid sett behov av att vända, förnya och utveckla verksamheten vid dessa bibliotek. Därutöver gör förvaltningen den övergripande bedömningen att fortsatt placering av Internationella biblioteket i Annexet inte är försvarbar, vare sig ur ett verksamhetsperspektiv eller ur ett strikt ekonomiskt perspektiv. Uttryckt i nyckeltal är kostnaderna för varje enskilt lån mycket höga, mediebeståndet är underutnyttjat och utrymmet att utveckla verksamheten genom stärkt programverksamhet är högst begränsat. Vidare menar förvaltningen att det ur integrationssynpunkt finns vinster med att integrera IB med ett stort stadsdelsbibliotek som Kungsholmen. Här kan språk, kulturer och människor med olika bakgrund mötas.

För Kungsholmens del gör förvaltningen även bedömningen att en integration med IB, utökad barnavdelning och en internationell profilering mot mångspråk, integration och kulturmöten kan ge verksamheten ett lyft och dra nya besökare till adressen. Kommunikationsmässigt ligger biblioteket väl placerat, Fridhemsplan är knutpunkt för två tunnelbanelinjer och ett flertal busslinjer.

Rent verksamhetsmässigt har förvaltningens förslag konsekvensen att Tidnings- och tidskriftsbiblioteket, vars verksamhet i dag bedrivs i bottenvåningen på Annexet, flyttar åter till Stadsbiblioteket/Asplundhuset, dit verksamheten var förlagd fram till 1996. Vidare att utrymmet för vuxenmedia på Kungsholmen begränsas till ett utbud av aktuella böcker samt klassiker. Däremot kan självklart varje önskad titel beställas från andra bibliotek till Kungsholmen vid efterfrågan. Därutöver behöver ett urval göras ur Internationella bibliotekets till stora delar oanvända mediebestånd, för att skapa ett mer attraktivt utbud på Kungsholmen. Här kan en viss omfördelning mellan IB och övriga stadsdelsbibliotek behöva ske. Sammanfattningsvis bedömer dock förvaltningen att de positiva effekterna av en flytt är betydligt större än de förändringar som nämns ovan.

I den avvägning som gjord ligger också att andra verksamheter inom staden uttryckt intresse för IB:s nuvarande lokal, vilket ur ett övergripande stadsperspektiv kan innebära ett för koncernen bättre lokalutnyttjande än nuvarande biblioteksverksamhet.

Administrativt kommer IB även efter en flytt att vara ett kommunalt-statligt partnerskap med två finansiärer (staden respektive staten genom Kungliga Biblioteket) och två målgrupper (stockholmarna samt rikets övriga kommuner genom det statligt finansierade uppdraget.)

Avslutningsvis kan tilläggas att den pågående utredningen kring en nationell biblioteksstrategi i sitt slutbetänkande bedöms lägga stor vikt på ett fortsatt och eventuellt stärkt statligt ansvar för bibliotekens mångspråkiga uppdrag.
